

NEEM MIJN HAND
Kate DiCamillo
Harry Pallemans (vert.)
Lannoo
(door Edit Meijer)

OVER DE MAKER

Kate DiCamillo is één van de meest toonaangevende Amerikaanse kinderboekenauteurs van dit moment. Ze wordt geboren in 1964 in de staat Pennsylvania. Ze studeert Engels aan de universiteit van Florida. Voordat ze fulltime schrijfster wordt, werkt ze in een tweedehands kinderboekwinkel in Minnesota. Haar eerste boek *De zomer van Winn-Dixie* verschijnt in 2000 en brengt haar internationale successen. Ze wint twee keer de prestigieuze Newbery Medal, de prijs voor het beste kinderboek van het jaar. *De wonderbaarlijke reis van Edward Tulane* wordt in 2007 met de Zilveren Griffel bekroond. Haar boeken zijn in vele talen vertaald.

1. VERHAAL

Titel en cover

“Jammer van het nietszeggende omslag en de zoete titel.”, zo besluit de recensent Marije van der Schaaf haar boekbespreking. Zijn de juryleden het eens met haar mening? Beschrijf en bespreek de **cover**!

- Waar staan de meisjes? (Aan het Clarameer? Aan de Wispvijver?) Waar kijken ze naar? Kijken ze samen vooruit naar de toekomst? Gaat het over het begin of het einde van het verhaal?
- Lees de eerste twee zinnen en de laatste zin van het boek voor. Vergelijk de situaties en de door deze zinnen opgeroepen gevoelens met elkaar. De drie meisjes zijn, door alles wat ze hebben geleerd en meegemaakt, (naar elkaar toe) gegroeid en hebben de kracht van vriendschap ontdekt.
- Vergelijk de covers van de verschillende uitgaven in bijlage. Welke versie vinden de juryleden het beste bij het verhaal passen?

Verklaar de **titel** van het boek! Vinden de juryleden *Neem mijn hand* een goede titel? Aan welke scène doet de titel de juryleden denken? (de noodkreet van Alice Nebbelie in de Gouden Duin)

De originele titel van het boek is *Raymie Nightingale*.

- Waar verwijst deze titel naar? Wie noemt Raymie Clarke Raymie Nightingale? (Louise, p.199)
- Waar komt de naam Nightingale vandaan? Wat weten de juryleden over Florence Nightingale, “de vrouw met de lamp”? Naast de Wikipedia pagina over Florence Nightingale is ook veel achtergrondinformatie en beeldmateriaal te vinden via de website van het Florence Nightingale Museum in Londen.
- Hoe komt Raymie aan het boek Een helder stralend pad: het leven van Florence Nightingale? (Raymie krijgt het boek van Meneer Optie, de schoolbibliothecaris)
- Welke rol speelt dit boek in het verhaal? (Raymie wil het voorlezen in de Gouden Duin, het boek wordt teruggevonden door Louise, Louise leest het voor en maakt er haar eigen verhaal van, de lamp komt terug in de droom van Raymie)
- Wat is de betekenis van de lamp van Florence Nightingale? Waarom geeft mevrouw Borkowski de lamp aan Raymie in haar droom?
 - o “In de toverbol die Florence Nightingale draagt, zitten wensen en hoop en liefde..., en dat gebruikt Florence om bij te zien.” (p.206)

- “Voor het eerst begreep ze Florence Nightingale met haar lantaarn en helder stralende pad. En begreep ze waarom Edward Optie haar het boek had gegeven. Heel even begreep ze alles in de hele wereld...Ze was Raymie Nightingale, en ze kwam redding brengen.” (p.241)

Florida, 1975

Het verhaal speelt zich af in de zomer van 1975, in een kleine stad in de staat Florida.

- Welke locaties in deze stad spelen een rol in het verhaal?
- Bespreek ook de namen van deze plaatsen! (Clarameer, Wispvijver, James Clarke Gezinsverzekeringen, Gouden Duin, Vriendelijkste Dierencentrum, Bellavistatoren)
- Al deze plaatsen stellen veel meer voor dan enkel een setting, ze symboliseren gevoelens en gedachten. Wat symboliseert de Bellavistatoren? (Billie dacht dat zij haar vader van de toren kon zien, met de steun van Raymie en Billie overwint Louise haar angsten,...) Welke gevoelens roepen het Gouden Duin, het Vriendelijkste Dierencentrum, het kantoor van Raymie's vader op?
- Wat weten de juryleden over de legende van het Clarameer? Wat is de betekenis van deze legende voor het verhaal? (Raymie redt Louise van de verdrinkingsdood)

Missverkiezing

Het boek is deels autobiografisch: Kate Dicamillo groeide op in de jaren '70 in Florida en ook zij komt uit een gebroken familie. Haar vader verliet het gezin en ze werd door haar alleenstaande moeder opgevoed. Ze moest van haar moeder aan een missverkiezing deelnemen, wat ze afschuwelijk vond. Haar jeugdherinneringen liggen aan de basis van het karakter van Raymie.

- De Mini Miss Midden-Florida Autobanden verkiezing brengt de drie meisjes bij elkaar. Hoe?
- Waarom willen ze deelnemen aan de missverkiezing? Wat zijn de motieven van Raymie (haar vader terugwinnen), Louise (geld winnen) en Billie (saboteren)?
- Vertel over Ida Ney, de wereldkampioen twirlen. Beschrijf haar karakter. Hoe was ze vroeger en hoe is ze nu? Is ze gelukkig? Wat is haar motto? (“...ik hou niet van flauwekul.” p.18) Waarom steelt Billie haar stok en haar prijzen?
- Wat vinden de juryleden van missverkiezingen? Zouden ze zelf aan zo'n wedstrijd willen deelnemen?
- De deelnemers aan de Mini Miss Midden-Florida moeten ook een goede daad verrichten. Welke goede daad bedenkt Raymie? Wat gebeurt er in het verzorgingstehuis? Lees het citaat van Isabelle voor en bespreek het met de juryleden:
- “Goede daden zijn zinloos. Er verandert toch niets. Het maakt allemaal toch niets uit.” (p.74)
- Gelooft Raymie deze woorden? Wat is de echte goede daad van Raymie?
- Louise wint de missverkiezing met het liedje Raindrops Keep Fallin' on My Head. Luister naar dit liedje en bespreek de betekenis ervan. Dit ogenschijnlijk vrolijk liedje over hoop en doorzetten keert op belangrijke momenten terug in het verhaal en krijgt aan het eind zijn volle betekenis, als de winnende act van Louise: “because I'm free and nothin's bothering me.”

Personages: “We hebben toch allemaal een gebroken hart?” (p.134)

Hoofdpersonages

Neem mijn hand is het verhaal van de 10-jarige **Raymie**.

- Beschrijf Raymie in het begin van het verhaal en aan het eind van het verhaal. Hoe groeit haar karakter? De onzekere, gekwetste en kwetsbare Raymie is op zoek naar antwoorden op de grote vragen van het leven. In het begin gelooft ze er nog in dat haar plan gaat werken en haar vader terugkomt. Later wordt ze zich ervan bewust dat ze van de volwassenen niet veel moet verwachten. Ze staat er alleen voor en moet zichzelf redden. Met de troost, liefde en steun van haar vriendinnen vindt ze haar doel, moed en zelfvertrouwen om in het leven verder te kunnen gaan.
- Bespreek het groeiproces van Raymie aan de hand van deze citaten.
 - “Zij was ook vaak te bang om door te gaan, maar ze had het nog nooit hardop durven te zeggen” (p.5)
 - “Je moest een probleemoplosser worden.” (p.41)
 - “Wat is mijn doel?” (p. 59)
 - “In beweging blijven, dat is de truc. Altijd in beweging blijven.” (p.69)

- “Dat waren de vragen die Raymie aan iemand wilde stellen, maar er was niemand om ze aan te stellen.” (p.114)
- “Stel je voor dat elk stofdeeltje een planeet is, en stel je voor dat elke planeet vol mensen is en stel je voor dat al die mensen op al die planeten een ziel hebben en net als ik zijn: dat ze proberen hun tenen te buigen en de wereld te begrijpen, zonder veel succes.” (p.152)
- “Dingen waren zichtbaar, maar alles voelde minder stevig. Her was bijna alsof de zwaartekracht minder zwaar was... Raymie voelde zich lichter.” (p.220)
- “Raymie’s ziel was reusachtig binnen in haar. Ze voelde een enorme liefde voor Louise Olifante en voor Billie Tapinski...” (p.243)
- “Mijn vader is ervandoor gegaan..., en hij komt niet meer terug.” (p.247)

Kate Dicamillo is een meester in het beeldrijke beschrijven van de gevoelens en gemoedstoestanden van haar personages.

- Wat is de impact van deze beschrijvingen voor de lezer? (de lezer leeft intens mee met de personages)

Vraag aan juryleden om voorbeelden te zoeken voor beeldspraken in de beschrijving van de “ziel” van Raymie. (p.21, p.65, p.97, p.120, p.155)

Louise en Billie

Wat zijn de overeenkomsten en de verschillen tussen de Drie Rancheros? (gezinssituatie, verlies, verlaten zijn, de manier waarop ze op deze situatie reageren is anders)

Beschrijf **Billie** (uiterlijk en innerlijk)

- Billie is volgens Raymie een “vreemde combinatie van lief en stoer” (p.188) Is ze echt zo stoer als ze zich voordoe? “Angst is zonde van de tijd. Ik ben nergens bang voor.” (p.32) “Het is onmogelijk om mij pijn te doen” (p.87)
- Wat is het moedigste dat ze doet? (ze neemt de hand van Alice Nebbelie en brengt haar tot rust)
- Op welke momenten toont ze haar kwetsbaarheid? (als ze over haar vader vertelt, bij het ongeluk en de redding van Louise)
- Waar zit haar kwetsbaarheid? Waarom is ze zo kwaad? Waarom steelt ze?
- Hoe is haar relatie met haar moeder? Verandert deze relatie aan het einde van het boek?

Beschrijf **Louise** (uiterlijk en innerlijk)

- Wat weten we over de ouders van Louise? Zijn het echte verhalen of de verzinselen van Louise? Waarom verzint ze verhalen?
- Waarom kan ze niet zwemmen? (de ouders zijn verdronken)
- Waarom is Archie zo belangrijk voor haar? Hoe heeft ze hem verraden? “Ik was hem kwijt. Hij was mij kwijt. Wij gingen hem zoeken en hij heeft mij gevonden.” (p.252)
- Waarom laat ze het gele vogeltje vrij? (goede daad)
- Beschrijf de leefomstandigheden van Louise en haar oma.
- Wie is Monica? Bestaat ze echt? “Monica is de geest van wat ons te wachten staat.” (p.128)
- Oma, de enige familie van Louise, is met veel humor beschreven. Geef voorbeelden voor grappige situaties waarin oma een rol speelt.
- De gevoelige Louise is een dromer, een kunstenaar en een verteller. Zij stelt de belangrijkste vraag van het boek. Discussieer hierover.
- “Hebben jullie ooit van je leven beseft dat alles, maar dan ook alles van jou afhangt?” (p.20)

Nevenpersonages

Veel personages maken deel uit van de avonturen van de Drie Rancheros. Welke personages spelen een rol in het leven van Raymie? Op welke manier beïnvloeden ze de gebeurtenissen? (Mevrouw Sylvester, Mevrouw Borkowski, Meneer Staffopoulos, Martha, Ruthie, Meneer Optie, Isabelle)

- Waarom belt Raymie altijd naar mevrouw Sylvester als ze zich verdrietig voelt? (“Hoe kunnen we u beschermen?” p.51)
- Met welke grote vraag confronteert mevrouw Borkowski Raymie? (“Weet je waarom de wereld bestaat?” p.161)
- Wat is het gevolg van de lessen van Meneer Staffopoulos? Waarom is het afscheid van Meneer Staffopoulos belangrijk? (hij vertrekt nadat hij afscheid heeft genomen, de vader van Raymie verlaat het gezin zonder afscheid)

- Welke personages zijn uitermate zorgzaam, lief en hoopvol? (Mevrouw Sylvester, Martha, Ruthie)

Vertelstructuur

Het verhaal is chronologisch verteld door de alleswetende verteller maar de auteur geeft niet alle informatie meteen prijs. Door het gebruik van verschillende hints die pas aan het einde van het boek betekenis krijgen, ontstaat er een spannende en goed geconstrueerde verhaalstructuur.

- Hebben de juryleden deze aanwijzingen gevonden? Noem enkele voorbeelden van toespelingen op de afloop van het verhaal. (reddingszwemmen, het gele vogeltje, de droom van Raymie over mevrouw Borkowski, "We zullen elkaar redden" (p.89), de schuimpjes van Mevrouw Sylvester, de foto van het Clarameer,...)
- Door het hele verhaal heen loopt ook een draad van aanwijzingen naar sprookjes en legendes (de verdronken Clara, Martha lijkt op een goede fee, Ida Ney slaapt als een prinses, het symbolische nummer 3, het wonder van Archie's terugkeer). Sprookjes lopen altijd goed af. Wat vinden de juryleden van het einde van het verhaal? Is het een happy ending?

Schrijfstijl

- Vinden de juryleden de schrijfstijl aantrekkelijk? Vinden ze dat de korte hoofdstukken en de heldere schrijfstijl ervoor zorgen dat het boek vlot leest? Geen woord is te veel in dit verhaal: elk woord weegt en stimuleert om verder na te denken en tussen de regels te lezen.
- Wat vonden de juryleden van de intense dialogen waarin met weinig woorden heel veel gezegd werd? ('Mijn vader is vertrokken,' zei Raymie. 'Wat zeg je?' vroeg Louise. 'Mijn vader is weg.' 'Maar waar is hij dan gebleven?' vroeg Louise... 'Hij is ervandoor gegaan met een tandartsassistente', zei Raymie. 'Dat is zo iemand die de tandarts helpt', zei Louise. 'Ja', zei Raymie. Louise klopte Raymie op de rug. 'Sterkte', zei ze. Heel veel sterkte met je verlies.' (p.152))
- Kunnen ze een paar voorbeelden geven van dit pure, beeldrijke proza? ("Mijn hoofd zit helemaal vol met veertjes en verdriet." p.20 , "Ze voelde haar ziel sissend leeglopen tot er niets van over was." p.79)

2. VERWERKING

Thema's

Vriendschap

De drie meisje bouwen een bijzondere vriendschap op met elkaar. "Wij zijn de Rancheros. Wij zullen elkaar redden." (p.89) Welke veranderingen brengt deze vriendschap teweeg in het leven van de meisjes?

- Kennen de juryleden mensen die zo een hechte band hebben als de Drie Rancheros? Hebben zij ooit zelf een echte vriendschap ervaren? Waren zij er zelf door veranderd?
- Met welke personages zouden de juryleden vriendschap willen sluiten?

Verlies en dood, angst, verdriet en pijn, geluk en hoop zijn belangrijke thema's van het boek.

Het verhaal gaat ook over opgroeien, over het in jezelf en in je eigen toekomst leren geloven.

Personages in een woordwolk

Laat de juryleden in paren één van de drie hoofdpersonages kiezen. Vraag aan de juryleden om zo veel mogelijk eigenschappen, gebeurtenissen, plaatsen, over het gekozen personage op te schrijven. Je kan dit op een groot blad laten doen, maar je kan hen ook een woordwolk met een online tool (wordle/tagxedo/woordwolk.nl) laten maken. Vergelijk daarna de lijsten van de juryleden. Welke woorden komen in de woordwolken het meeste voor? Wat zijn de overeenkomsten/verschillen tussen de personages?

Lees zoals Louise Olifante

Louise en haar oma lezen boeken op een eigenaardige manier voor. Ze slaan willekeurige pagina's open en lezen willekeurige zinnen. "Als je zo een boek leest...weet je nooit wat er gaat komen. Dan blijf je alert" (p.203) Verzamel alle genomineerde boeken van de KJV van dit leesjaar en deel ze uit. Vraag aan de juryleden om de leesmethode van Louise toe te passen. Discussieer over de voorgelezen

zinnen/fragmenten! Wat zijn de verwachtingen of herinneringen van de juryleden van de nog te lezen of al gelezen boeken?

Citaten

Vooraf: vraag aan de juryleden om tijdens het lezen van het boek een tiental zinnen die ze mooi/belangrijk/ontroerend vinden elk op een aparte strook papier te noteren. Leg alle citaten in het midden van de kring. Laat de juryleden telkens een citaat trekken. Over welk personage gaat het? Discussieer erover.

Filmtip

Little Miss Sunshine (2006) gaat over de zevenjarige Olive Hoover en haar disfunctionele familie. Als Olive te horen krijgt dat ze mee mag doen aan de finale van de Little Miss Sunshine wedstrijd, besluit het hele gezin van Albuquerque naar Californië te reizen in hun oude Volkswagenbusje...

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.